2
Vragenuur

Vragenuur

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 12.3 van het Reglement van Orde.

Vragen Schenk

Vragen van het lid Schenk aan de minister van Werk en Participatie over **het bericht "Bedrijven willen niet langer twee jaar loon doorbetalen bij ziekte: 'Wij durven geen mensen meer in dienst te nemen'"**.

De **voorzitter**:
Aan de orde is het mondelinge vragenuur. Daarvoor geef ik als eerste het woord aan de heer Schenk voor zijn mondelinge vragen namens Forum voor Democratie aan de minister van Werk en Participatie, die ik van harte welkom heet in de Tweede Kamer. Als u zover bent, meneer Schenk, dan heeft u het woord.

De heer **Schenk** (FVD):
Dank u wel, meneer de voorzitter. Een aantal weken terug sprak ik met een ondernemer die een aantal jaar geleden een installatiebedrijf is begonnen. Eerst werkte hij alleen, maar al snel groeide het aantal klussen en bestond dus de mogelijkheid om ook personeel aan te gaan nemen. Zijn bedrijfje werd groter en bereikte mooie dingen. Deze ondernemer leidde jonge monteurs op, bood sommigen van hen een vaste baan aan en bouwde zijn onderneming stap voor stap uit tot een bedrijf dat uiteindelijk acht werknemers had. Tot een van zijn monteurs langdurig uitviel: vanaf dat moment moest deze ondernemer niet alleen het loon van die monteur, zijn zieke werknemer dus, twee jaar lang blijven doorbetalen, hij moest ook vervanging zien te vinden in een sector met grote personeelstekorten, een reintegratiebureau betalen, aan allerlei administratieve verplichtingen voldoen en aan allerlei wettelijke verplichtingen die hem werden opgelegd voldoen. Voortdurend moest hij ook rekening houden met een mogelijke sanctie wanneer iets niet goed zou gaan. Ondertussen liepen logischerwijs de reguliere werkzaamheden die hij met zijn bedrijfje verrichtte gewoon door. Deze ondernemer maakte in sommige gevallen uiteindelijk bijna 100 uur per week om zijn klanten te bedienen en bovenal zijn bedrijf overeind te houden. De maat was uiteindelijk vol: hij nam geen personeel meer aan en besloot zo'n twee jaar terug zelfs om volledig te stoppen.

Voorzitter. Dit verhaal staat helaas niet op zichzelf. Dit is de realiteit waarmee Nederlandse ondernemers worden geconfronteerd. Eén langdurig zieke werknemer kan een klein bedrijf simpelweg volledig ontwrichten. Ondernemers willen wel mensen aannemen, maar moeten daarbij een onaanvaardbaar risico dragen bij een mogelijke ziekte. Een groot deel van de Nederlandse werkgevers noemt de verplichtingen rond ziekte en arbeidsongeschiktheid expliciet als belemmering bij het aannemen van personeel. Dit probleem voor voornamelijk mkb'ers is binnen de politiek al jaren bekend, maar verschillende kabinetten, meerdere aangenomen moties en zelfs bedrijven die in de tussentijd zijn omgevallen, hebben nog niets kunnen veranderen aan de realiteit. Ondernemers in Nederland zitten vast aan maar liefst twee jaar loondoorbetaling wanneer een werknemer langdurig ziek uitvalt. Dat is de langste loondoorbetaling bij ziekte van heel Europa.

Nu presenteert de minister zes mogelijke scenario's, maar nog geen concrete oplossing. Het is nu de bedoeling dat er opnieuw verder wordt gesproken, dat er debatten gaan plaatsvinden en dat sociale partners er weer iets van gaan vinden, maar daar heeft die mkb'er op dit moment niks aan. Ik vraag de minister dus om spoedige actie. Welke van de zes uitgewerkte mogelijkheden heeft zijn voorkeur? Wanneer wil hij een concreet voorstel aan de Kamer voorleggen? Wat zegt hij tegen die ondernemers die jarenlang smeken om verlichting, maar morgen nog steeds kopje-onder kunnen gaan vanwege een systeem waarin zij maar liefst 104 weken loon moeten doorbetalen? Ik zeg er nog maar eens bij dat dat de langste loondoorbetaling bij ziekte is van heel Europa.

De **voorzitter**:
Het woord is aan de minister.

Minister **Aartsen**:
Dank, meneer de voorzitter. Dank aan de heer Schenk voor zijn vragen, uiteraard. Het voorbeeld van de monteur dat de heer Schenk noemt, is, helaas, bekend. Dat is ook de reden waarom dit kabinet een belangrijke ambitie heeft neergezet. Dat is de ambitie om ervoor te zorgen dat de loondoorbetaling bij ziekte voor in ieder geval het mkb weer werkbaar gaat worden. Dat doen we om twee redenen. De eerste is dat we zien dat het voor heel veel ondernemers, maar vooral voor kleine ondernemers, echt een zware last is. Europees lopen we inderdaad zwaar uit de pas. De last van loondoorbetaling bij ziekte is voor het hele bedrijfsleven bijna 20 miljard euro. 20 miljard euro zijn bedrijven kwijt aan die twee jaar loondoorbetaling. Maar er zijn inderdaad vooral risico's voor bedrijven zoals een schildersbedrijf met maar vijf medewerkers. Als een van die mensen zo lang ziek wordt of zo lang uitvalt, loop je als kleine ondernemer gewoon een enorm groot risico.

Het is echter ook belangrijk dat we dit probleem voor werkenden, dus voor werknemers, aanpakken. We zien namelijk gewoon in de arbeidsmarkt dat heel veel ondernemers het niet aandurven om vaste contracten te geven. Ze zeggen: "Ik durf dit risico niet aan, want als er wat gebeurt, als er iemand ziek wordt, loop ik zo'n groot risico. Laat ik dus maar een flexcontract aanbieden of een uitzendbureau inzetten." Het zijn dus juist die kwetsbare mensen die niet aan de bak komen, dus de mensen die de wind niet mee hebben gehad in het leven. Dat zijn mensen die bijvoorbeeld een ziekteverleden of een werkloosheidsverleden hebben. Zij krijgen geen vast contract, waar ze dus wel op zitten te wachten.

Voorzitter. Daarom zijn we aan de slag gegaan langs drie lijnen. Lijn 1: wat kunnen we doen aan de hoogte van de loondoorbetaling? Dat is die 100% die nu vaak in de praktijk wordt bijbetaald. Wat kunnen we doen aan de lengte, die 104 weken, twee jaar lang? Wat kunnen we nou doen aan die bureaucratische invulling, aan die rapportageverplichtingen die werkgevers tijdens die twee jaar ervaren? Daarover hebben wij gezegd: we maken een aantal scenario's om te delen met uw Kamer, maar ook met werkgevers en

werknemers, zodat we daar samen over kunnen spreken. Er zitten namelijk voor- en nadelen aan.

De heer Schenk vroeg mij ook wat het kabinet nu doet. Los van het feit dat we werken aan die uiteindelijke permanente oplossing, zijn er drie dingen die wij doen. We werken op dit moment hard aan een knelpuntenanalyse van de Wet verbetering poortwachter. Ik heb gisterochtend zelf nog met kleine mkb'ers mogen spreken over zaken waar zij tegenaan lopen in de dagdagelijkse praktijk. Wij hebben een wetsvoorstel gemaakt ten aanzien van de zogeheten RIV-toets. Wij zorgen ervoor dat ondernemers niet meer bang hoeven te zijn voor een loonsanctie op het moment dat ze het advies van hun bedrijfsarts opvolgen. Het derde ding is dat er een wetsvoorstel bij u in de Kamer voorligt om kleine werkgevers vanaf het tweede ziektejaar meer duidelijkheid te geven.

Voorzitter. Is dit voor nu voldoende? Nee. We hebben de ambitie om echt aan de slag te gaan, maar de "afdeling makkelijke oplossingen" is al een tijd gesloten. We moeten dit goed doen. Daarom heb ik deze scenario's naar uw Kamer gestuurd. Ik zie uit naar het gesprek met uw Kamer en met werkgevers en werknemers, om te kijken hoe we dit probleem kunnen oplossen.

De heer **Schenk** (FVD):
Ik hoor dat de minister veel van mijn zorgen, en de zorgen van een groot deel van de Kamer, erkent. Hij zegt terecht dat een vast contract niet aantrekkelijk is. Maar aan de andere kant doet het kabinet er ook van alles aan om flexwerken zo veel als mogelijk te ontmoedigen, met allerlei nieuwe wetten en regelgeving. Er zijn nu een aantal scenario's voorgesteld. Eentje daarvan is dat cao's als het ware opzij worden geschoven. Dan wordt er bijvoorbeeld gezegd dat er nog maar maximaal 70% mag worden doorbetaald in plaats van de 100% die in sommige cao's staat. Ik vraag mij sterk af of dat juridisch überhaupt mogelijk is. Daar hoor ik ook graag opheldering over van de minister.

Verder verwees hij naar drie dingen waar het kabinet nu mee bezig is, maar er is nog een vierde ding waar het kabinet mee bezig is en wat het eigenlijk nog absurder maakt: die transitievergoeding. Twee jaar lang heeft de werkgever loon doorbetaald, re-integratie georganiseerd, vervanging betaald en alle administratieve verplichtingen volbracht, maar wanneer er ontslag volgt, moet die ondernemer ook nog een transitievergoeding betalen. Het is nu mogelijk om daar compensatie voor te krijgen, maar het kabinet werkt aan een voorstel om die af te schaffen, waardoor er een nog grotere last bij de werkgever terechtkomt. Ik vraag de minister of hij in dat licht bereid is om het wetsvoorstel, op wat voor manier dan ook, niet naar de Kamer te sturen om zo die nog grotere last bij ondernemers weg te halen.

Minister **Aartsen**:
Het kabinet werkt niet alleen aan dit deel. In het coalitieakkoord staat ook de ambitie opgeschreven om te kijken of we iets kunnen doen aan de transitievergoeding na twee jaar ziekte. Ja, we doen wat aan de compensatie. Daar heeft de heer Schenk gelijk in. Tegelijkertijd zeggen we ook: als een ondernemer netjes twee jaar lang alle re-integratieverplichtingen heeft doorlopen, hoe rechtvaardig is het dan om ook nog een transitievergoeding te moeten betalen aan een medewerker? En dat terwijl je weet dat die medewerker niet de arbeidsmarkt op gaat, maar waarschijnlijk helaas in de WIA terechtkomt. De transitievergoeding is vooral bedoeld om mensen te helpen op de arbeidsmarkt. Dat is de reden waarom het kabinet heeft gezegd: dat is een belangrijke ambitie die wij hebben. Er wordt op dit moment hard gewerkt om te kijken hoe we dat handen en voeten kunnen geven. We kijken naar alle belemmeringen die er op dit moment zijn in de twee jaar loondoorbetaling, zowel de hoogte en de lengte als de bureaucratische belemmeringen.

Nogmaals, ik heb gisteren weer een aantal voorbeelden mogen horen. Dan denk je: jongens, dit moet toch beter kunnen? Het moet ook persoonlijker kunnen. Ik kom zelf uit een ondernemersnest. Heel veel ondernemers zeggen: "Mijn medewerkers zijn mijn familie. Ik weet wanneer ze jarig zijn en wanneer hun kinderen geboren zijn. Als ze 25 jaar getrouwd zijn, dan stuur ik een bosje bloemen. Maar op het moment dat ze ziek zijn, ben ik vanwege de wet- en regelgeving huiverig om een berichtje te sturen om te vragen hoe het met ze gaat en om een bosje bloemen te sturen na een operatie." Het is ook de ambitie van het kabinet om dat persoonlijke element terug te zien in de aanpak van loondoorbetaling bij ziekte.

De heer **Schenk** (FVD):
Ik sta nu op een andere plek, want mijn spreektijd achter het spreekgestoelte was om.

Dit antwoord is helaas toch niet helemaal bevredigend. De minister noemt van alles, maar er zijn ondernemers die er nu echt last van hebben. We kunnen weer allerlei gesprekken en debatten voeren, maar het is tijd dat het kabinet gewoon koers gaat kiezen en er zo snel mogelijk voor gaat zorgen dat de twee jaar loondoorbetaling bij ziekte wordt afgeschaft of mogelijk wordt teruggebracht naar één jaar. Er is onlangs een motie aangenomen door de Kamer waarin de minister wordt gevraagd om voor 1 december met een voorstel te komen om het tweede jaar te collectiviseren. Wat gaat de minister doen met die motie? Want volgens mij is er Kamerbreed erkenning dat dit van tafel moet en dat ondernemers verlichting nodig hebben, dus ik hoop dat er zo spoedig mogelijk actie komt.

Minister **Aartsen**:
Dat doen we ook. We gaan daar zo spoedig mogelijk actie op ondernemen. We zorgen ervoor dat we dit verder gaan uitwerken. Als u de brief over de scenario's goed heeft gelezen, dan ziet u dat er nog twee andere dingen zijn toegevoegd aan de scenario's. Het eerste is een prijskaartje. Ik heb in de motie helaas niet gezien hoe het betaald moet worden. We moeten dit wel netjes doen. We moeten er ook voor zorgen dat we het netjes kunnen uitvoeren. In de scenario's staat ook aangegeven wat de uitvoeringsconsequenties zijn. Wij kunnen hier wel zeggen "we moeten het gewoon doen", maar het UWV moet het ook kunnen uitvoeren. Vraag één is: kan het UWV het uitvoeren? Zo nee, wat is er nodig zodat het UWV het wél kan uitvoeren? Als dat ingewikkeld is, kun je ook nadenken over andere routes dan het UWV om dit systeem uiteindelijk te kunnen uitvoeren. Ik blijf herhalen dat de "afdeling makkelijke oplossingen" niet bestaat. We moeten dit zorgvuldig doen. Vandaar de invulling van de scenario's, die ik naar u heb toegestuurd. Maar ik deel met uw Kamer de ambitie om iets te doen aan

loondoorbetaling bij ziekte, zowel wat betreft de hoogte, de lengte als de bureaucratische invulling.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Er werd door de heer Schenk en de minister al verwezen naar de zes scenario's die de minister naar de Kamer heeft gestuurd naar aanleiding van een aangenomen motie van JA21. Ik wil de minister het volgende vragen. Hij schetst verschillende scenario's over de hoogte en de duur. In Nederland wordt er 104 weken doorbetaald versus 2 en 6 weken in België en Duitsland. Dan kan er, ongeacht het prijskaartje, toch geen andere conclusie zijn dan dat er fundamenteel iets moet worden veranderd aan de duur? Politiek is uiteindelijk ook keuzes maken. Er is kennelijk geld om de bezuinigingen op SZW te schrappen en er is ontzettend veel geld om aan het klimaat te besteden, dus dan zou er ook geld beschikbaar moeten zijn ten faveure van het mkb.

Minister **Aartsen**:
Nogmaals, de ambitie is gedeeld. We willen echt kijken hoe we dit kunnen doen, samen met werkgevers en werknemers. We moeten wat doen aan dit probleem. Ik merk ook dat er heel veel partijen zijn die hier iets aan willen veranderen, maar we moeten dat ook wel netjes en zorgvuldig doen. Dat betekent ook dat er een financiële dekking bij hoort. De komende periode ga ik graag met uw Kamer het gesprek aan, maar ook met de werkgevers en de werknemers, over hoe we dit op een goede manier kunnen oplossen.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):
Dank aan de minister voor deze brief. Het is in ieder geval een startpunt van een broodnodige discussie; dat ben ik zeer met hem eens. We moeten vooral de kleine mkb'ers helpen om deze enorme financiële strop iets te verlichten. Over die bureaucratie hebben we als Kamer gezegd dat moet worden gekeken naar de knelpunten in de Wet poortwachter. Daar is ook een motie van mijn hand over aangenomen. De analyse van die knelpunten zouden we voor de zomer krijgen, maar die heb ik nog niet gezien. Het is juist van belang voor de werkgevers dat zij in de tijd dat een werknemer ziek is, niet een enorme druk van boetes boven het hoofd hebben als ze al die verplichtingen niet goed na zouden komen. Wanneer krijgen we die brief?

Minister **Aartsen**:
Een terecht punt. We hebben gezegd dat die knelpuntenanalyse er moet komen. We hebben ook gezegd dat we dat niet vanaf een ivoren toren en een bureau moeten doen; we willen dat samen met onder anderen ondernemers doen. Gisteren was de ondernemerssessie ten aanzien van de knelpuntenanalyse. Dat was een goede sessie. Ik mocht er zelf een halfuur bij zijn om ook met die ondernemers te bespreken waar ze tegen aanlopen. Die verhalen zijn echt heel waardevol, omdat het soms echt gewoon op hele praktische zaken zit. Er zijn inmiddels vijf van dit soort sessies georganiseerd. Ik kan u toezeggen dat ik u het rapport — dat zal overigens wel zonder appreciatie van het kabinet zijn, want daar hebben we wel wat meer tijd voor nodig — voor de begrotingsbehandeling van Sociale Zaken kan doen toekomen, zodat uw Kamer er ook over kan spreken.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
We hebben ons in dit land toch wel knap in de hoek geschilderd; dat kunnen we toch wel met elkaar vaststellen. Het gaat nu al een kwartier over onze wetgeving, die op zichzelf een goed doel heeft, namelijk het ondersteunen van mensen die ziek zijn. Maar waar we het niet over hebben, is de andere kant van deze medaille, namelijk de 100.000 mensen die in een uitkering zitten of het feit dat we met elkaar nog geen 31 uur gemiddeld per week werken. Wat gaat deze minister er nou aan doen om hier daadwerkelijk wat aan te veranderen? Het vak van PRO glimt tegen je op, maar de oplossingen die dit land zo nodig heeft, gaat dit kabinet waarschijnlijk niet bereiken de komende tijd.

Minister **Aartsen**:
Dat laatste deel ik niet met mevrouw Keijzer, en overigens dat eerste ook niet. Ik denk toch echt dat mevrouw Patijn misschien wat anders aankijkt tegen de loondoorbetaling bij ziekte. We proberen juist een voorstel te maken dat past bij het geven van ruimte, het geven van rust aan ondernemers. We willen hun eindelijk wat ademruimte geven. Die twee jaar doorbetaling van 100% is echt een zware financiële last, juist ook voor kleine bedrijven. Maar mevrouw Keijzer heeft natuurlijk gelijk dat de keerzijde is dat mensen niet worden aangenomen of geen vast contract krijgen omdat heel veel kleine mkb'ers zeggen: ik durf dat risico van een vast contract niet aan, want dan zit ik er straks twee jaar aan vast en moet ik 100% doorbetalen; ik kies daarom wel voor een andere oplossing. Dat houdt economische groei tegen, dat houdt die bedrijven tegen en dat is niet goed voor de mensen die uiteindelijk een vast contract willen om daar een gezin op te kunnen bouwen.

Mevrouw **Patijn** (PRO):
We hebben natuurlijk de brieven gelezen. Ik denk dat het heel erg belangrijk is om eens goed te kijken naar OCTAS, naar de CPB-cijfers, maar ook naar het ibo WIA. Daar blijkt steeds uit dat als je de loondoorbetaling bij ziekte in het tweede jaar zomaar helemaal afschaft, de instroom in de WIA met een derde toeneemt. Hoe rijmt dat met het idee dat de minister, of in ieder geval het ministerie, uiteindelijk toe wil werken naar een lagere instroom?

Minister **Aartsen**:
Dat is dus een van de zaken die we nog goed moeten uitzoeken de komende periode. Ik heb daarom ook meerdere scenario's gestuurd. Ik heb ook gezegd dat het kabinet geen standpunt inneemt over die scenario's, maar graag het gesprek wil aangaan met de Kamer, maar ook met de werkgevers en de werknemers. Er zijn een aantal voordelen en een aantal nadelen aan het huidige systeem, maar ook wat betreft toekomstige scenario's kun je erover nadenken hoe je ervoor kunt zorgen dat er veel meer aandacht is voor preventie. Ook het huidige systeem is wat dat betreft niet zaligmakend. Ik spreek te veel ondernemers en medewerkers die langdurig ziek zijn die zeggen: "We hebben het wel heel erg gebureaucratiseerd. Iedere vorm van persoonlijk contact is eruit. Het enige wat nog telt is de rapportageverplichting en het inleveren van het juiste formuliertje in plaats van het gesprek dat je misschien wil hebben, bijvoorbeeld over 'hoe gaat het met u?', 'hoe kunnen we ervoor zorgen dat u op een andere manier aan de slag kan in ons bedrijf?' of 'hoe kan ik je helpen om misschien op een andere plek aan de slag te gaan?'" Wij zorgen er met het

huidige systeem echt voor dat zowel ondernemers als werknemers te lang stil blijven zitten en te lang hun leven op pauze hebben staan. Ik zou het goed vinden als het ons lukt om hier in gezamenlijkheid met uw Kamer een oplossing voor te verzinnen.

De **voorzitter**:
Ik dank de minister voor de beantwoording van de gestelde vragen.